

ÕPPEKAVA

Koostatud ja arendatud Väätša lasteaia
pedagoogilise nõukogu poolt ja kinnitatud 18.märts
2019 direktori käskkiri nr 1.1-2/2

Koostatud ja arendatud Väätša lasteaia
pedagoogilise nõukogu poolt ja kinnitatud
22.detsember 2020 direktori käskkirjaga nr 1.1-2/15

LASTEAIJA ÕPPEKAVA KOOSTAMISE ALUSED

Lasteaia õppekava koostamise aluseks on Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava (Vabariigi Valitsuse 29.mai 2008.a määrus nr. 87). Väätsa Lasteaia õppe-ja kasvatuskorralduse aluseks on "Väätsa Lasteaed Paikäpp õppekava", mille alusel toimub laste õppe-ja kasvatustegevus. Õppekava on paindlik, vastavalt olukordadele, võimalustele ja vajadustele muudetav, edasiarendatav ja täiustav dokument. Õppekava toetab lapsevanemaid laste kodusel kasvatamisel ja õpetamisel.

1. LASTEASUTUSE LIIK JA ERIPÄRA

1.1. Üldinfo

Asukoht: Väätsa Lasteaia Paikäpp aadress: Järvamaa Türi vald Väätsa alevik Kooli tn.12
72801

Liik: munitsipaallasteaed

Õppekeel: eesti keel

Rühmad: 4-rühma (sõime, aia-, liitrühmad)

Telefon: 389 23 12

Kodulehekülg: <http://lasteaed.vaatsa.ee/>

Email: vaatsa.lasteaed@tyri.ee

Lasteaia teeninduspiirkond on Türi valla haldusterritoorium.

Lasteaia õppimise käsitluse aluseks on lapsekeskse metoodika põhimõtted, kus õppimise allikana nähakse lapse sisemist aktiivsust ning õpetaja on õpikeskkonna looja ja õppimise suunaja.

MEIE MISSIOON

Väätsa lasteaed Paikäpp loob lapse arengut toetava kasvukeskkonna, väärtustades kodukoha loodust, tervislikke eluviise, loovust, hoolivust ja sõbralikkust, toetades peredega lapse igakülgset arengut.

MEIE VISIOON

Väätsa lasteaed Paikäpp on püsivate traditsioonidega, hea mainega innovaatiline organisatsioon, kus lapsed ja töötajad tunnevad rõõmu igast lasteaiapäevast.

LASTEAIJA MOTO: HEA SÕBRA JAOKS ON VALLA ME UKSED JA ME HING...

(Priit Aimla "Leopoldi laul" esimene salmirida, mis väärtustab sõprust).

1.2. Lasteaia väärtused ja eripära

Lasteaial on oma ühised väärtused:

- keskkond - väärtustame kodukohta ja loodust ning hoolime selle hoidmisest.
- tervis - väärtustame tervislikke eluviise, õigete valikutega toitumist, füüsilist aktiivsust, sõbralikku ja turvalist keskkonda.

- loovus - õpetamisel lähtume lapsest, väärtustame rahvakultuuri ja peame oluliseks traditsioone.
- koostöö - väärtustame meeskonnatööd ja oleme avatud erinevatele osapooltele.

Lasteaed peab oluliseks ühiseid traditsioone:

September	Tarkusepäeva tähistamine Spordipäev vanematega
Oktoober	Õpetajate päev
November	Isadepäev Kadri- või Mardipäev
Detsember	Advendihommikud Jõulupeod Töötajate Jõululõuna
Jaanuar	Lasteaia sünnipäev
Veebruar	Eesti Vabariigi sünnipäev Sõbrapäeva kohvik
Märts	Emakeelepäev
Aprill	Jüripäeva spordipäev - jalgrattamatk Nõidade pidu
Mai	Heakorrapäev Kevadpidu Koolisaatmise pidu Koolieelikute väljasõit

2. ÖPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID JA PÕHIMÕTTED

2.1 Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid

2.1.1. Lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevuse üldeesmärk on lapse mitmekülgse ja järjepideva arengu toetamine kodu ja lasteasutuse koostöös.

2.1.2. Üldeesmärgist lähtuvalt toetab lasteaed lapse kognitiivset, füüsilist, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut, mille tulemusel kujunevad lapsel:

- terviklik ja positiivne minapilt;
- ümbritseva keskkonna mõistmine;
- eetiline käitumine ning algatusvõime;
- esmased tööharjumused;
- kehaline aktiivsus ja arusaam tervise hoidmise tähtsusest;
- mängu-, õpi-, sotsiaalsed ja enesekohased oskused, mis tagavad koolivalmiduse saavutamise.

Lasteaed on lapsevanemale abiks ja toeks õppe- ja kasvatusküsimuste lahendamisel.

2.2 Lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted

Lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise põhimõteteks on:

- individualiseerimine ja lapse arengupotentsiaali arvestamine, sest lapsed on erinevad oma iseloomuomaduste, võimete kui arengupotentsiaali poolest;

- tervise hoidmine ja edendamine ning liikumisvajaduse rahuldamine;
- loovuse toetamine - ergutades laste loovust, luues lastele võimalusi mitmekesiste nähtustega tutvumiseks ja tegutsemiseks erinevates olukordades ja erinevatel viisidel;
- mängu kaudu õppimine, kuna mäng on lapse põhitegevus ja vastab tema vajadustele ning toetab isiksuse terviklikku arengut, võimaldab lapsel omandada mõtlemis- ja probleemilahendamisoskusi, eneseväljendamis- ja suhtlemisoskusi, empaatiavõimet ja iseseisvust;
- väärtuspõhiselt - humaansete ja demokraatlike suhete väärtustamine, eestlaste rahvasteadvuse ja kultuuritraditsioonide ning teiste kultuuride eripäraga arvestamine. Lapses kujundatakse järjepidevalt põhiväärtuste teket.
- lapse arengut ja sotsialiseerumist soodustava keskkonna loomine;
- lapsele turvatunde, eduelamuse tagamine;
- üldõpetusliku tööviisi rakendamine.

Õppimine on elukestev protsess, mille tulemusel toimuvad muutused laste käitumises, teadmistes, hoiakutes, oskustes. Õppimine toimub matkimise, vaatlemise, uurimise, katsetamise, suhtlemise, mängu, harjutamise kaudu. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja läbiviimisel arvestavad õpetajad laste võimetega, keelelise ja kultuurilise taustaga, vanusega, sooga, tervises seisundiga. Õpetaja on laste arengu suunaja ning arengut toetava keskkonna looja.

Õppimine toimub:

- paindlikult - õpetaja kavandab lähtudes lapse arengust ja edasijõudmisest, lastevanemate soovidest ja lasteasutuse võimalustest, õppe- ja kasvatustsükli ja teeb valikuid õppemetoodiliste lahenduste ja tegevuste sisu osas. Laps osaleb loovalt ning aktiivselt õppe- ja kasvatustsükli.
- koostöös lastevanematega - pidada oluliseks kodu ja lasteaia koostööd arvestada lastevanemate soovidega, kohalike oludega, materiaalsete võimalustega;
- järjepidevalt - kergemalt raskemale, lähemalt kaugemale, lihtsamalt keerulisema suunas. Planeerimisel lähtutakse põhimõttest: lähemalt-kaugemale, üksikult-üldisele.
- lõimitult- õppetegevused toimuvad lõimides erinevaid ainevaldkondi. Lähtuvalt lapse arengutasemest ja vanusest püstitatakse nädalaeesmärgid. Eesmärkide püstitamisel toimub järjepidevuse põhimõte. Lõimitud tegevuste abil kinnistatakse eelnevalt omandatud teadmisi.

Laps on õppetegevustes aktiivne osaleja ja tunneb rõõmu tegutsemisest, last kaasatakse tegevuste kavandamisel ja suunatakse tegema valikuid ning neid analüüsima.

3. ÖPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KORRALDUS

3.1 Lasteaia õppeaasta

Lasteaia õppeaasta algab 1. septembril ja kestab 31. augustini. Aktiivne planeeritud õppeperiood toimub 1. septembrist 31. maini. Suvekuudel toimub õpitu kordamine ja kinnistamine ning põhirõhk on õuetegevustel ja õuesõppel.

3.2 Rühma õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine

Õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimine tugineb rühma päevakavale. Rühmade päevakava koostamisel lähtutakse riiklikust õppekavast ning seda korrigeeritakse vastavalt rühma laste vanusele iga õppeaasta alguses tervishoiutöötaja poolt. Rühmade päeva- ja tegevuskavad kinnitab lasteaia direktor.

3.3 Õpetaja poolt kavandatud õppe- ja kasvatustegevused

Rühma õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel arvestab õpetaja lapse arengutaset, vanust ning lapse huve. Rühma õppe- ja kasvatustegevuse kavandamise perioodiks on nädal, kuu või projektõppe puhul projekti periood. Rühmade õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine on paindlik ja võimaldab vajadusel õpetajal teha muudatusi, arvestades lasteaia aasta tegevuskava, üldeesmärki ja ürituste kalenderplaani.

Õpetaja poolt planeeritud õppe- ja kasvatustegevusi viiakse läbi esteetilises ja turvalises keskkonnas, kas individuaalselt või grupi tööna. Tegevused on seotud kodukoha inimeste, looduse ja asutustega, õpitavaga tutvutakse tema loomulikus keskkonnas (väljasõidud, külastused, matkad jm). Tegevusi korraldades valdkonnad lõimitakse, kaasates teisi õpetajaid, personali ja huvigruppe. Lõimitud õppetegevusega soodustatakse eesmärgipäraselt lapse arengut ja õppimist, pakkudes talle õppimiskogemusi, mis on vastavuses tema arengu tasemele omase teadmiste omandamise viisiga.

Integratsiooni aluseks on üldõpetuse põhimõtted:

- kõik õpetused seotakse üheks tervikuks;
- õpetuse keskuseks on MINA JA KESKKOND.

Nädala- ja kuuplaani koostamine, projektipõhine planeerimine

Nädala- või kuuplaani koostamisel kavandatakse eesmärgid, teema, õpitava sisu ja tegevused.

Õppesisu valikul arvestatakse lapse vanusega ja põhimõttega - lähemalt kaugemale, üksikult üldisemale. Rühma nädalaplaan koostatakse keskkonnas Eliis. Lapsevanemad saavad nädala- või kuuplaani alusel ennast kurssi viia rühma õpetaja poolt planeeritud õppe- ja kasvatustegevusega. Lapsevanemal on võimalus tutvuda nädala- või kuuplaaniga ning soovi korral ettepanekuid teha.

Nädala- või kuuplaani koostamisele on kaasatud rühma lapsed, kus laste käest uuritakse arvamusi mängude ja õpitu kohta, samuti mida lapsed tahavad edaspidi teada ja osata. Laste kaasamine võimaldab teha muutusi ja olla paindlik päeva sisustamisel ja planeerimisel.

Rühma aasta eesmärgid ja suuremad üritused (peod) tutvustatakse ja kooskõlastatakse lastevanematele sügisesel lastevanemate koosolekul.

Liikumise-, muusika-, ja ujumistegevused on nädala- või kuuplaanis planeeritud eraldi ajad, mis on tingitud ruumide kasutamise logistikast (direktori käskkirjaga kinnitatud ruumide kasutamise kava). Liikumise-, muusika-, ja ujumistegevused on vastavate erialaõpetajate poolt eesmärgistatud, kavandatud keskkonnas Eliis, võimalusega arvestades rühma õpetajate poolt kavandatud teemat.

Projektõppe planeerimine

Projektides ei taju laps eraldi sisualasid ehk aineid, vaid õpib neid ühtse tervikuna, mis aitab kaasa lapse terviklik maailmapildi kujunemisele. Projektiteemad peaks olema lapsele endale huvipakkuvad. Õpetaja laseb laste algsetel ettepanekutel kujuneda projektiks, mis on ühisvastutusega ettevõtmine. Õpetaja aitab lastel leida vajalikku teavet ning uurib seda koos lastega, mille läbi õpitakse koos vastastikuselt uhtlemise kaudu. Projektitöös püütakse saavutada seda, et laps mõistaks paremini oma ümbrust. Projekt põhineb laste endi mõtlemisel, nende uuringutel ning laste varasematel teadmistel ning keskendub ühele kindlale teemale. Projektile ei tehta pikaajalisi sisult siduvaid eelplaane. Projekt areneb läbi arutluste ja vestluste mille läbi leitakse projekti arendavad suunad. Projektilooja ja arendaja on lapse kasvukeskkond. Lapse ja keskkonna vahel on didaktiline mõlemapoolne mõjutus ehk interaktsioon.

Õpikäsitus

- Laps õpib matkimise, vaatlemise, uurimise, katsetamise, suhtlemise, mängu harjutamise jms kaudu.
- Pedagoogid on laste arengu suunajad ning arengut toetava keskkonna loojad.
- Laps on õppe- ja kasvatustegevuses aktiivne osaleja.
- Last kaasatakse tegevuste kavandamisse, suunatakse tegema valikuid ning tehtud analüüsima.
- Arendatakse lapse suutlikkust:

-seostada uusi teadmisi varasemate kogemustega;
-kasutada omandatud teadmisi erinevates olukordades ja tegevustes;
-arutleda omandatud teadmiste ja oskuste üle;
-hinnata oma tegevuse tulemuslikkust.

Õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise põhimõtted:

- lapse individuaalsuse ja arengupotentsiaali arvestamine;
- lapse loovuse toetamine;
- mängu kaudu õppimine;
- lapse arengut soodustava keskkonna loomine;
- lapsele eduelamuste tagamine;
- üldõpetusliku tööviisi rakendamine;
- kodu, lasteasutuse koostöö;
- eesti kultuuritraditsioonide väärtustamine

Õppimise käigus tekivad uued arusaamad, püsivad ja sügavad teadmised, kujunevad vaated, oskused ja hoiakud

- õppija on tegevuses aktiivne
- laps konstrueerib ise uusi teadmisi
- õppimine toimub interaktsioonis
- rakendatakse omandatud teadmisi

PEAMISED ÕPITEGEVUSED:

- erinevate tegevuste, objektide, nähtuste vaatlemine;
- kaaslastega arutlemine, küsimuste küsimine, info otsimine;
- uue proovimine, avastamine, tajumine, harjutamine;
- tulemuste ja tegevuste hindamine, edasise planeerimine.

3.4 Õppe- ja kasvatustegevuste korraldamine liitühmas

Liitühmas on lapsed vanuses 2-7 eluaastat. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel arvestatakse laste vanust. Õppe ja kasvatustegevuste kavandamisel seatakse eri vanuserühmadesse kuuluvatele laste tegevusele eakohased eesmärgid.

Liitühma tegevuste kavandamine:

- arvestatakse laste arengutaset ja võimeid;
- tegevusi viiakse läbi sarnase kui erineva koosseisuga gruppides;
- järk-järgulise tegevuse puhul on soovitatav iseseisvaks tegevuseks kavandada tuttav või kordamist vajav materjal. Õpetajad suunavad laste tegevust, õpetamisvõtete valik sõltub ülesandest ja käsitlevast teemast.

Õppe- ja kasvatustegevuse organiseerimise viisid liitühmas:

- kogu rühm tegeleb ühte liiki tegevusega;
- kogu rühm tegeleb ühte liiki tegevusega, kuid ülesande raskusaste on vanuseti erinevad, tegevuste läbiviimise juurde kaasatakse õpetaja abi, kelle juhendada on tugevam laste grupp;
- tegevus toimub ainult ühe alarühmaga (teine rühm mängib iseseisvalt või õpetaja abi juhendamisel).

3.5 Arenguliste erivajadustega laste õpetamise põhimõtted ja korraldus

Erivajadusega laps on laps, kellel on diagnoositud mõni füüsiline, vaimne või sensoorne puue või käitumishäire.

Samuti kuuluvad siia alla eriandekusega lapsed, teisest kultuuri- ja keelekeskkonnast pärit lapsed ja ka erinevatel põhjustel koolipikendust saanud lapsed. Erivajadusega või andeka lapse toetamiseks on moodustatud Lapse Arengu Meeskond, kuhu kuuluvad rühma õpetajad, logopeed-eripedagoog, liikumis-, ja muusikaõpetaja, direktor. Vajadusel koostavad rühma õpetajad õppeaasta algul (oktoober) koostöös logopeed-eripedagoogiga jt spetsialistidega ning lapsevanemaga lapsele individuaalse arenduskava, eesmärgiga, et

laps saab aluse iseseisvalt kollektiivis toime tulla ja elada täisväärtuslikku elu koos oma erivajadusega.

Tööpõhimõtted:

- erivajadusega laps võtab osa rühma ja lasteasutuse ühistest ettevõtmistest vastavalt oma tasemele;
- laps õpib ja mängib koos teiste lastega;
- laps omandab teadmisi vastavalt tema arengutasemele ja arengu kiirusele.

Erivajadusest või andekusest annavad lasteasutuse direktorile teada lapse vanemad. Koostöös direktori ja logopeed-eripedagoogiga leitakse lapsele sobivaim rühm.

- lapsevanem jagab oma kogemusi lapse tegutsemise, käitumise ja suhtlemise iseärasustest kodus ning kõik spetsialistid, kes lapsega tegelevad nõustavad vajadusel lapse vanemaid ja pereliikmeid.
- 2-7 aastaste erivajadus lastega tegelevad rühma õpetajad ja neid toetav meeskond. Lapsele on välja töötanud individuaalne arenduskava (IAK) vastavalt lapse erivajadusele ja arengutasemele (LISA 2).
- meeskonna partneriks on lapsevanemad, kes annavad oma panuse nii IAK koostamisel kui elluviimisel;
- 6-7 aastaste laste kujuneva koolivalmidusega tehakse koostööd, selle kooli tulevase õpetajaga, millisesse kooli laps sügisel läheb, et arendustegevus saaks vajadusel jätkuda. Rühma pedagoogid nõustavad vajadusel lapsevanemaid kooli mineva lapsele sobiva õppevormi valikul.
- Logopeedilist abi vajavate lastega viib lasteaias logopeed-eripedagoog läbi individuaalseid kõneravi tegevusi.

3.5.1 Erivajadusega lapse toetamise tugisüsteemid lasteasutuses

Rühmaõpetajad

- märkavad lapse probleemi, analüüsivad last, peavad lapse kohta vaatluspäevikut, kuhu fikseerivad kirjalikult lapse positiivsed ja negatiivsed situatsioonid, konfliktid, lahendused jm olulise;
- pöörduvad lapsevanema poole, teavitavad probleemist, selgitavad koduse olukorra, kaasavad lapsevanema koostööle lapse toetamiseks jne. Soovitavad vajadusel lapsevanemale logopeedi või mõne teise spetsialisti konsultatsiooni;
- arutavad probleemi logopeediga vm erispetsialistiga ning otsivad koos lahendusi;
- vestlevad rühma lastega, kujundades erivajadusega kaaslasesse positiivset hoiakut;
- kujundavad laste turvalise keskkonna;
- vajadusel koostavad lapsele iseloomustuse esitamiseks eri spetsialistile või nõustamiskomisjonile;
- osalevad IAK koostamisel ja selle elluviimisel.

Juhtkond (logopeed, liikumis- ja muusikaõpetaja, tervishoiutöötaja)

- tutvub lapsega, teeb oma tähelepanekud rühma töökorraldusest;
- nõustab rühma meeskonda, pakkudes erinevaid lahendusi;
- organiseerib õpetajatele vestlusi, koolitusi toetamaks õpetajate toimetulekut;

- osaleb IAK koostamisel;
- vajadusel vestleb lapsevanemaga ning vajadusel muudab töökorraldust;
- vajadusel tagab tugiisiku olemasolu, tagab logopeedilise abi jms lähtuvalt seadusandlusest;
- võimalusel muudab rühma liiki ja teeb ettepaneku vähendada laste arvu rühmas;
- suunab lapsevanema nõustamiskomisjoni või eri spetsialisti juurde.

Logopeed-eripedagoog

- koordineerib ja viib läbi kõneravi alast tööd lapsega kes seda vajab;
- nõustab õpetajaid;
- selgitab välja kõneravi vajavad lapsed;
- vajadusel võtab lapsevanemaga ühendust ja nõustab teda.

3.6 Eesti keele kui teise keele õpe

Juhul, kui lapse emakeel ei ole lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevustes kasutatav keel, siis luuakse talle tingimused selle keele omandamiseks:

- eraldi keeletegevuste kaudu;
- keeleõpet teiste tegevustega lõimides.

Keeleõpet korraldatakse lõimitud tegevuste kaudu, millele võib lisanduda eesti keele tugiõpe. Eesti keele õppe kavandamisel arvestatakse laste arengutaset, vanust ning meetodikat. Erivajadusega lapsele koostab rühma õpetaja koostöös logopeediga eesti keele kui teise keele õpetamiseks vajadusel individuaalse arenduskava.

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- tunneb huvi eesti keele ja kultuuri vastu;
- soovib ja julgeb eesti keeles suhelda nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega;
- tunneb ära ja saab aru eestikeelsetest sõnadest ning lihtsamatest väljenditest;
- kasutab lihtsamaid eestikeelseid sõnu ja väljendeid igapäevases suhtlemises.

Eesti keel kui teine keel sisuks on: kuulamine, kõnelemine, Eesti kultuuri tutvustamine.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- peetakse oluliseks eesti keelt kuulata ja omandada keeleoskust igapäevaste tegevuste käigus, kus sõnalist suhtlemist toetavad ümbritsevad esemed, olukorrad jmt;
- pööratakse tähelepanu erinevate meelte kaasamisele ja näitlikustamisele, kasutades selleks miimikat, kehakeelt, intonatsiooni, piktogramme, muusikat, rütmi ja mitmesuguseid näitlikke vahendeid;
- julgustatakse last õpitavat keelt kasutama igapäevastegevustes, suhtlemisel, luuakse erinevaid olukordi, sh väljaspool lasteaeda (kauplus, teater, spordivõistlus, õppekäik jm);
- korraldatakse õpitut erinevates olukordades ja suhtlussituatsioonides, keeleõpet seotakse teiste tegevustega – liikumine, laulmine, käeline tegevus, vaatlemine jm;
- vestlusteemade valimisel lähtutakse lapse kogemustest, sama teemalistest vestlustest rühmas või kodus lapse emakeeles;
- valitakse mitmekesiseid pildirikkaid ja lihtsama keelega raamatuid;

- õpetaja kasutab oma kõnes õige kõne mudelit ja kordab lapsele sõna või fraasi korrektsena.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

- mõistab lihtsamat argiteemalist eestikeelset kõnet;
- tunneb ära ja mõistab õpitud sõnu ja väljendeid ning kasutab neid oma kõnes;
- saab aru korraldusest ja toimib vastavalt;
- saab aru lihtsast küsimusest ning vastab sellele õpitud sõnavara piires;
- kasutab kõnes sobivaid viisakusväljendeid;
- teab peast eestikeelseid luuletusi ja laule;
- oskab nimetada mõningaid Eesti kohanimi ja mõningaid tuntud inimesi.

3.6.1 Kakskeelsuse tegevuste põhimõtted ja korraldus

Eesti keele õpetamine mitte-eesti kodukeelega lapsele eesti õppekeelega rühmas

- laps käib talle vanuse poolest sobivas rühmas;
- rühmaõpetajad planeerivad ja eesmärgistavad lapsega tehtava töö nädala- või kuukavasse;
- eesti keelt õpitakse üldjuhul kogu rühmaga plaanitud õppe- ja igapäeva tegevuste käigus;
- vajadusel tegeletakse lapsega individuaalselt;
- õpetaja peab arvestust tehtava individuaalse töö üle iga lapse kohta eraldi, mis kajastub selleks sisseseatud vihikus;

Rühmaõpetajat toetab lasteasutuse sisene koostöövõrgustik, kuhu kuuluvad:

- rühmameeskond (õpetajad, õpetaja abi);
- liikumis- ja muusikaõpetaja;
- logopeed-eripedagoog;
- juhtkonna esindaja (tervishoiutöötaja, direktor);
- lapsevanem.

Koostöövõrgustiku eesmärgid on:

- toetada last eesti keele õppimisel;
- toetada lapse sotsialiseerumist eestikeelses keelekeskkonnas;
- toetada ja nõustada lapse perekonda;
- toetada rühmaõpetajat lapse õpetamisel ja tagada õpetajatele vastavad koolitused,
- luua koostöös muukeelsete lapsevanematega võimalused tutvustada oma kultuuri ja emakeelt rühma teistele lastele.

3.7 Koostöö lastevanematega

Õpetajad teevad lapsevanemaga lapse arengu toetamiseks koostööd. Kodu ja lasteaia koostöö on kahesuunaline: lapsevanemalt - õpetajale ja õpetajalt – lapsevanemale. Lapsevanemal on võimalus osaleda ja teha ettepanekuid õppe- ja kasvatustsükli

kavandamiseks ning läbi rahulolu-uuringu anda tagasisidet lasteasutuse tegevusele tuues välja parendust vajavad tegevused.

Põhimõtted:

- lasteaia eesmärk on toetada lapsevanemaid laste kasvatamisel, aidata kaasa lapse arengule;
- lapse kasvatusel pannakse alus kodus;
- koostöös lapsevanematega kujundatakse lastes põhiväärtuste teket;
- lasteaia töö edukus sõltub õpetajate ja lastevanemate üksteise mõistmisel ja vastastikusel usaldusel ja lugupidamisel;
- eduka koostöö tagamiseks püüab õpetaja tundma õppida lapse pere eelistusi, huve ja traditsioone;
- õpetaja teavitab regulaarselt lapsevanemat lapse arengust ja õppimisest ning õppe- ja kasvatusgevuse korraldamisest;
- õpetaja loob igapäevase sundimatu suhtlemise lapsevanemaga lapse päevastest tegemistest;
- koostöö arendamiseks korraldatakse lapsevanematele ühisüritusi ja pidusid.

Planeeritud tegevused koostöö parendamiseks:

Tegevus	Aeg	Eeldatav tulemus
Info edastamine		
1. Lastevanemate üldkoosolek	September - oktoober	Lastevanematel on ülevaade lasteaia tööst. (Protokoll ja osalejate nimekiri)
2. Lastevanemate rühma koosolek	Jaanuar (koolirühm) September - oktoober	Lapsevanemad osalevad rühma õppe- ja kasvatusprotsessi planeerimisel. (Protokoll ja osalejate nimekiri)
3. Teadetetahvlid : ● nädala planeeritud tegevused, üritused jne. ● temaatilised pedagoogilised artiklid	Pidev uuendamine	Info on lapsevanematele nähtav ja lapsevanemad on lasteaia tegemistega kursis
4. Lasteaia koduleht	Pidev uuendamine	Lastevanematel on ülevaade lasteaia tööst
5. Infosüsteem ELIIS	Pidev uuendamine	Lapsevanemad kasutavad e-lasteaeda Eliis, rühmaõpetajad suunavad lapsevanemaid Eliisi kasutama
Individuaalne töö		
1. Vestlused lapsevanemaga	vajadusel hommikul või õhtul - õppeaasta jooksul 1 x aastas (jaanuar)	Lapsevanemad on teadlikud lapse tegemistest lasteaias
2. Lapse arengumappide koostamine	arengumapp avatakse lapse lasteaeda tulekul	Informatsioon lapse arengu kohta, mida jagatakse vanematega.
3. Arenguvestlused lapsevanematega	Jaanuar-veebruari kuu	Lapsevanemad on teadlikud lapse arengust ja saavad osaleda õppe- ja kasvatusprotsessi kavandamises
4. Lapse arengu jälgimine ja	Kokkuvõtete tegemine ja juhtkonnale esitamine	

hindamine	(veebruari-märts).	
Hoolekogu Hoolekogu koosolekud	vähemalt 1 x kvartalis	Koostöö hoolekoguga muudab lasteaia töö efektiivsemaks
Lastevanemate kaasamine 1. avatud uste päevad, 2. hoogtööpäevakud 3. ühisüritused ja peod 4. pereõhtud 5. lastevanemate rahulolu uuring 6. rühma tegevuse planeerimise ja teostamise protsess	Vastavalt õppeaasta tegevuskava plaanile	Koostöö tagab paremad tulemused lapse kasvada aitamisel
<p>Lastevanemate nõustamine ja koostöö huvigruppidega:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vestlused lapsevanematega vastavalt vajadusele õpetaja poolt ja vanema soovil; - loengud aktuaalse probleemi käsitlemisega; - individuaalsed koosolekud otsimaks probleemidele sobivaid lahendusi ja võimalusi; - logopeediline nõustamine, logopeedi osalemine rühma lastevanemate koosolekul; - koolivalmiduse nõustamine – koostöö Väätsa põhikooliga; - lastevanematele lapse arengu teemadel kirjanduse pakkumine (rühma stendil, interneti aadressid, kirjanduse laenutamine lasteaia jne.); - rühmaõpetajad koostöös logopeediga nõustavad erivajadusega lapse vanemaid; - lapsevanemate ootuste ja rahulolu väljaselgitamine, selleks viiakse läbi arenguveestlusi, küsitlusi ja lapsevanema rahulolu-uuringuid. - koostöö Rajaleidja ja Türi Perepesaga; - lasteaia direktori poolne nõustamine, lahtiste uste päevad uutele vanematele, koostöös hoolekoguga lastevanemate rahulolu uuringte korraldamine; 		

4. 6-7 aastaste LASTE EELDATAVAD ÜLDOSKUSED

4.1 Üldoskused

Laste üldoskuste kujunemist toetatakse kõigi õppe- ja kasvatustegevuste kaudu lõimides erinevate valdkondade sisusid. Lasteaia õppekavas eristatakse nelja üldoskuste rühma:

- mänguoskused;
- tunnetus- ja õpioskused;
- sotsiaalsed oskused;
- enesekohased oskused.

4.1.1 Mänguoskused

Õpetaja poolt läbiviidavad õppe- ja kasvatustegevused on mängulised, kus laps omandab ja kinnistab uut teavet, uusi oskusi, peegeldab omi tundeid ja soove, õpib suhtlema teiste lastega ja täiskasvanutega, omandab uusi kogemusi, oskab erinevates olukordades käituda ning teab viisakusreegleid.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

- 1) tunneb mängust rõõmu ning on suuteline mängule keskenduma;
- 2) rakendab mängudes loovalt oma kogemusi, teadmisi ja muljeid ümbritsevast maailmast;
- 3) algatab ise erinevaid mängu ja suudab arendada mängu sisu;

- 4) täidab mängudes erinevaid rolle;
- 5) järgib mängureegleid ning oskab tuttavate mängude reegleid teistele selgitada;
- 6) suudab mängu käigus probleeme lahendada ja jõuda mängukaaslastega kokkuleppele;
- 7) tunneb rõõmu võidust ja suudab taluda kaotust võistlusmängus;
- 8) kasutab mängudes loovalt erinevaid vahendeid.

4.1.2 Tunnetus- ja õpioskused

Läbi täiskasvanu suunamise ja õpetamise on 6-7 aastane laps omandanud oskused juhtida oma tunnetusprotsesse - taju, tähelepanu, mälu, mõtlemine, emotsioonid ja motivatsiooni. 6-7 aastane laps suudab ise hankida teavet ja omandada teadmisi ja oskusi ning on võimeline uurima ja katsetama. Tunnetusoskuste arengu alusel kujunevad lapsel õpioskused.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

- 1) saab aru lihtsamatest seostest (hulk, põhjus, tagajärg), tajub esemeid, sündmusi ja nähtusi tervikuna;
- 2) mõtleb nii kaemuslik-kujundlikult kui ka verbaalselt, saab kuuldust aru, reageerib sellele vastavalt ning kasutab arutlevat dialoogi;
- 3) tegutseb sihipäraselt, on suuteline keskenduma kuni pool tundi;
- 4) kavandab ja korraldab oma igapäevategevusi ja viib alustatud tegevused lõpuni;
- 5) tegutseb uudes olukorras täiskasvanu juhiste järgi;
- 6) suhtub õppimisse positiivselt – tahab õppida, uurida, esitada küsimusi, avastada ja katsetada;
- 7) rühmitab esemeid ja nähtusi erinevate tunnuste alusel;
- 8) kasutab materjali meeldejätmiseks kordamist.

4.1.3 Sotsiaalsed oskused

Laps on selleks ajaks omandanud oskuse teistega suhelda, suudab tajuda nii ennast kui ka teisi partnereid, suudab omaks võtta ühiskonnas üldtunnustatud tavasid, teab viisakusreegleid ja käitub vastavalt nendele, lähtub eetilistest tõekspidamistest.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

- 1) püüab mõista teiste inimeste tundeid ning arvestada neid oma käitumises ja vestluses;
- 2) tahab ja julgeb suhelda – huvitub suhetest ja tunneb huvi teiste vastu;
- 3) hoolib teistest inimestest, osutab abi ja küsib seda vajadusel ka ise;
- 4) osaleb rühma reeglite kujundamisel;
- 5) oskab teistega arvestada ja teha koostööd;
- 6) loob sõprussuhteid;
- 7) saab aru oma-võõras-ühine tähendusest;
- 8) teeb vahet hea ja halva käitumise vahel;
- 9) mõistab, et inimesed võivad olla erinevad;
- 10) järgib kokkulepituid reegleid ja üldtunnustatud käitumisnorme;
- 11) selgitab oma seisukohti.

4.1.4 Enesekohased oskused

Laps on võimeline eristama ja teadvustama oma oskusi, oma võimeid ja suudab toime tulla emotsioonidega, suudab neid juhtida ja vastavalt sellele korrigeerida oma käitumist.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

- 1) suudab oma emotsioone kirjeldada ning tugevaid emotsioone, nt rõõmu, viha, sobival viisil väljendada;
- 2) kirjeldab enda häid omadusi ja oskusi;
- 3) oskab erinevates olukordades sobivalt käituda ning muudab oma käitumist vastavalt tagasisidele;
- 4) algatab mängu ja tegevusi;
- 5) tegutseb iseseisvalt ja vastutab oma käitumise eest;
- 6) teab, mis võib olla tervisele kasulik või kahjulik ning kuidas ohutult käituda;
- 7) saab hakkama eneseteenindamisega ja tal on kujunenud esmased tööharjumused;
- 8) kasutab erinevaid vahendeid heaperemehelikult ning tegevuse lõppedes koristab enda järelt.

5. VALDKONDADE ÖPPE- JA KASVATUSTEGVUS EESMÄRGID JA SISU NING 6-7 AASTASE LAPSE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED

Õppe- ja kasvatustegevuse teemad pärinevad lapse elust ja last ümbritsevast keskkonnast. Õppesisu ja läbiviidavad tegevused lõimitakse valdkondadega, lähtudes üldõpetuslikust põhimõttest. Üldõpetuse põhimõtteks on, et õpetajad lõimivad erinevad tegevusvaldkonnad selliselt, et laste jaoks moodustub ühtne tervik, tuumaks on valdkond “Mina ja keskkond”, mis annab teistele tegevusvaldkondadele temaatilise sisu ja loob terviku. Üldõpetuse jooneks on, et lasteaia õpetajad tagavad õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise selliselt, mis toetab lapse enda huvisid ja on eakohane. Ühte teemat väljendatakse kõigis erinevates valdkondades, nii keeleliselt, töötades läbi arutamise kui käeliste tegevuste, samuti luuletused, laulud, mängud, näidendid, õppekäigud jm tegevus. Õpetajate poolt kavandatud ja eesmärgistatud tegevused kajastuvad e-lasteaed Eliisis.

5.1 MINA JA KESKKOND

Mina ja keskkond liidab endas mitmeid keskkondi, milles laps viib, mis mõjutavad tema arengut ning millest terviklik arusaam aitab tal toime tulla edaspidises elus.

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- mõistab ja tunnetab ümbritsevat maailma terviklikult;
- omab ettekujutust oma minast ning enda ja teiste rollidest elukeskkonnas;
- väärtustab nii eesti kultuuritraditsioone kui ka oma rahvuse kultuuritraditsioone;
- väärtustab enda ja teiste tervist ning püüab käituda tervislikult ning ohutult;
- väärtustab keskkonda ja keskkonnahoidlikku mõtteviisi;
- märkab nähtusi ja muutusi looduses.

Sellesse valdkonda on liidetud:

- Sotsiaalne keskkond: mina, perekond ja sugulased, kodu, lasteaed, kool, ametid, kodumaa, Väätša alevik, Türi vald, Paide linn, maakond, Eestimaa, eesti rahva tähtpäevad, kombed, teised rahvused Eestis, lapsed mujal maailmas, üldnimelikud väärtused ja üldtunnustatud käitumisreeglid; tervise väärtustamine, tervislik toitumine, inimkeha, ohuallikad ning ohutu käitumine.
- Looduskeskkond: kodukoha loodus, muutused looduses, elukeskkond, inimese mõju loodusele.
- Tehiskeskkond: ehitised, kodutehnika, jäätmed, transpordivahendid, jalakäija ohutu liiklemine, turvavarustus, virtuaalkeskkond.

Õpetajad kavandavad ja korraldavad õppe- ja kasvatustegevuse järgmiselt:

- valdkonna temaatika valitakse lapse igapäevaelust ja teda ümbritsevast keskkonnast, mis hõlmab sotsiaalset, loodus- ja tehiskeskkonda, sealhulgas kaasates tervise- ja liikluskasvatust.
- last suunatakse teda ümbritsevat keskkonda märkama, uurima ning läbi mängu ja igapäevatoimingute kogema. Õpetaja loob keskkonna võimaldades lapsel ümbritsevat tajuda erinevate meelte ning aistingute abil: vaadeldes, nuusutades ja maitstes, kompides, kuulates helisid;
- erinevaid tegevusi lõimitakse omavahel: võrdlemine, modelleerimine, arvutamine, vestlemine, ettelugemine, kehaline liikumine, kunsti- ja muusika tegevus;
- õpetajad suunavad (provotseerivad) lapsi mängudes, ümbritsevas looduses, liikluses, oma tervises seisundi jm märgatud kohta esitama küsimusi ja püstitama probleeme, leidma oma küsimustele vastuseid ja kontrollima oletusi ning tegema kogetust järeltusi;
- lapsi õpetatakse materjale ja vahendeid säästlikult kasutama, käitudes nendega hoolivalt ja heaperemehelikult;

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

- tutvustab ja kirjeldab iseennast, enda omadusi, huvisid jms;
- kirjeldab oma kodu, perekonda ja peretraditsioone;
- nimetab ja kirjeldab erinevaid ameteid;
- nimetab Eesti riiklikke sümboleid ja rahvatraditsioone;
- mõistab, et inimesed on erinevad ning neil on erinevad vajadused;
- oskab eristada igapäevaelus tervisele kasulikku ja kahjulikku;
- julgeb keelduda tegevustest, kui osalemine on ennast ja teisi kahjustav või ohtlik;
- kirjeldab, kuidas ümbritsev keskkond ja inimeste käitumine võib mõjutada tervist;
- järgib isikliku hügieeni nõudeid, sealhulgas hammaste hoidmist ja hooldamist;
- suhtub ümbritsevasse keskkonda hoolivalt ning käitub seda säästvalt;
- kirjeldab kodukoha loodust, tuntumaid taimi, seeni ja loomi;
- kirjeldab loodust ja inimeste tegevusi erinevates ajatsüklites: ööpäev, nädal, aastaring;
- selgitab, miks on valgus, temperatuur, vesi, muld ning õhk taimedele, loomadele ja inimestele tähtsad;
- selgitab ilmastikunähtuste sõltuvust aastaegadest, öö ja päeva vaheldumisest;

- mõistab ja märkab enda ja teiste tegevuse mõju ja tagajärgi keskkonnale;
- kirjeldab võimalikke ohte kodus, veekogul, liikluses jm;
- teab, kuidas jalakäijana ohutult liigelda ning jalgrattaga lasteaia õuealal sõita.

5.1.1 Tervisekasvatus

Terviseõpetus on tervikprotsess, mis toimub koostöös lastevanematega, eesmärgiks on tugevdada laste tervist.

Tervisekasvatuse põhiteemadeks on:

- 1) tervislik toitumine;
- 2) mina ja tervis sh minu keha ja liikumine;
- 3) liiklus ja turvalisus;
- 4) mina ja töö sh ohutud töövõtted.

Tervislike harjumuste ehk tervisliku eluviisi kujundamine toimub kogu lasteaia perioodil. Lapse tervise kaitse tagatakse õige ja eakohane päevakava, mis tagab virge – ja uneaja optimaalse vahekorra ning küllaldase liikumise värskes õhus. Lasteaed pakub lastele toitu, mis tagab kasvava organismi hea tervise toetamise. Lasteaed koostöös lapsevanemaga kujundab lapse arusaama tervise hoidmise vajalikkusest ja erinevatest võimalustest.

Tervisekasvatuse läbiviimisel kasutame kolme printsiipi:

- lapse arengule ja tervisele luuakse soodsad tingimused ja õpikeskkond;
- tervislike harjumuste kujundamine;
- koostöö arendamine ja tugevdamine laste, lasteaia personali ja lapsevanemate vahel tervislike harjumuste kujundamisel.

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- väärtustab tervena olemise vajalikkust;
- suudab teha valikuid tervislike ja mittetervislike harjumuste vahel;
- mõistab, et tervena olemine sõltub tervislikest valikutest;
- õpib tundma iseennast ja oma keha;
- õpib aru saama oma emotsioonidest ja nendega toime tulema;
- teab kuidas käituda ohu, õnnetuse ja abivajamise korral;
- on rõõmus ja terve.

Tervisekasvatuse temaatika: ohud ruumides, õuealal, looduses, esmaabi lihtsamad abinõud, hädaabinumbri kasutamine; minu keha tundmine (nähtavad ja mittenähtavad osad); minu meeled (viis meelt) emotsioonid ja tunded; silmade, kõrvade tervishoid, minu keha puhtus, nahk, hammaste tervishoid; pisikud; tervislikud eluviisid – toitumine, piisav liikumine, õues viibimine, aktiivne puhkus ja uni; minu süda; ebaterve eluviisi kahjulikkus – ebatervislikud harjumused. Tervisekasvatuse temaatikat lõimitakse järjepidevalt õppe- ja kasvatustegevusse.

5.1.2. Mäng

Mäng on põhiline õppemeetod koolieelses eas. Mängu ja mängu elemente kasutatakse kõikides tegevustes. Mäng on lapse loomulik viis õppimiseks ja arenemiseks. Laps saab mängu kaudu positiivse õppimise kogemuse. Õppe- ja kasvatusetegevuses on mäng tegevus, mis vastab lapse füüsilistele ja psüühilistele vajadustele.

Õppe- ja kasvatusprotsessi planeerimisel ja läbiviimisel õpetaja poolt kasutatakse erinevaid mänguliike:

- õppemängud,
- liikumismängud,
- rolli- ja loovmängud,
- laulumängud,
- lauamängud,
- ehitusmängud,
- liiva- ja veemängud jne

Mängides õpib laps mõistma maailma, eri olukordi, kogeda tõelisi ja sügavaid tundeid ja laps õpib oma tunnetega hakkama saama ja suhtlema ümbritseva maailmaga. Mängul on kultuuri kandev jõud. Läbi mängu areneb lapse mõtlemise mitmekülgus, intellektuaalsed võimed, reeglitest arusaamine, keskendumisvõime, kujutlusvõime, mootorika; suurus-, tugevus-, ja ruumisuhed, laienevad teadmised ümbritsevast elust, iseseisvus, loovus jm. Läbi mängu õpib laps tundma esemete omadusi neid mitmel erineval viisil kasutades jne. Mängu kestvus sõltub lapse vanusest ja arengutasemest. Püsivust nõudvate mängude jaoks tuleb lapsele anda piisavalt aega, mis võib ulatuda 15 - 45 minutini. Õpetaja on õpikeskkonna looja ja temast sõltub kas ja kuidas laps mängib, kuidas mängud arenevad. Õpetaja turvaline lähedalolek ja juhendamine julgustavad last, vajadusel tuleb täiskasvanul mängu peenetundeliselt sekkuda, kuid liigset mängu juhendamist tuleb vältida.

Mängu juhendamine võib olla otsene või kaudne.

- *Otsese juhendamise* meetoditeks on suuline juhendamine, näidismäng või kaasamängimine. Näidismäng sobib hästi väikelaste juhendamiseks. Kaasamängimine on vajalik kui laste koosmäng ei hakka sujuma või puudub ettekujutus mängu kulust ja vahendite kasutamisest. Kaasamängimisel õpetaja näitab erinevaid rolle ja nende juurde kuuluvaid tegevusi.
- *Kaudse juhendamise* meetoditeks on aja, ruumi ja vahendite piisavuse tagamine, laste tegevuskeskkonna kujundamine ja mängurühmade moodustamine.

Mängu juhendamise ülesanded:

- laiendada mängu temaatikat;
- rikastada ja süvendada mängu sisu,
- arendada lastevahelisi suhteid,
- innustada iseseisvalt mängima,
- hoolitseda mänguvõimaluste eest,
- näidata uute mänguvahendite ja materjalide kasutamise võimalusi,
- tagada reeglipäraselt piisavalt mänguaega.

5.1.3. Töökasvatus

Töökasvatuse eesmärk on pakkuda lastele praktilisi kogemusi omandamiseks eluks vajalikke oskusi. Laps õpib ka tööd tehes ning lapse töö on seotud tema enda eluga, ta väärtustab töötulemust, puhtust ja korda. Laps on motiveeritud täitma etteantud tööülesandeid, mõistab töö vajalikkust, vajadusel küsib täiskasvanult või kaaslaselt abi paluda, soovib ise teisi abistada, tahab osa võtta jõukohastest igapäevatoimingutest. Tööl on alati eesmärk ning see saavutatakse töövahendite oskusliku kasutamisega.

Liigid: *Töökasvatuses*

- eneseteenindamine;
- erinevad töötegemised;
- täiskasvanute töödega tutvumine.

Lapse töös on oluline:

- reaalsus, tegelik tegevus;
- töövahendite õige kasutamine;
- täiskasvanu ja lapse koos tegutsemine;
- täiskasvanu eeskuju;
- eesmärgistatus ja kasutatav väärtus;
- tööülesannete lõpuni tegemine;
- jõukohasus;
- tööle positiivse hinnangu andmine
- õigete töövõtete omandamine

Lapse tutvumine tööga algab vaatlemisest ja kuulamisest ning täiskasvanu aitamisest. Järgneb juhendatud töötamine ja lõpuks iseseisev töötamine. Vanusele sobivad tööülesanded arendavad lapse valmidust tööks ja tööharjumusi.

2 AASTANE LAPS – iga pisemgi iseseisev toiming pakub lapsele eduelamust ja äratav temas soovi ise kogeda. Tuleb olla järjepidev, kannatlik ja tasakaalukas, sest 2-aastane laps on jõudnud „mina-kriisi“. Laps täidab meeleldi lihtsaid ülesandeid koos täiskasvanuga. Laps hakkab aru saama korralduste „peab“ ja „on tarvis“ tähendusest. Lapsele tuleb võimaldada teha seda, millega ta hakkama saab ning mitte teha neid toiminguid lapse eest ise ära juhtudel, kui on kiire.

ENESETEENINDAMINE (saab hakkama esmase eneseteenindamisega, vajadusel täiskasvanu abiga)	TÖÖTEGEVUS	TÄISKASVANUTE TÖÖDEGA TUTVUMINE
sööb lusikaga	kasutab juhendamisel mitmesuguseid töö- ja mänguvahendeid – liivakühvel, pliiats jm	jäljendab täiskasvanuid lihtsates toimingutes

joob tassist	juhendamisel ja abistamisel korrastab oma vahetu ümbruse (mänguasjade panemine oma kohale, jõukohaste asjade kandmine)	harjutab töövõtteid mängu vahendusel (nuku toitmine, laua katmine jms)
võtab riided seljast (sokid, püksid)	abistab lihtsamatel kodutöödel (kastab lilli, viib prügi prügikasti, paneb toidunõud kraanikaussi või nõudepesumasinasse jms)	
käib potil		

3 AASTANE LAPS – lapsel on tugev soov iseseisvuda. Last julgustades, pisut abistades ning vajadust selgitades õpivad nad kiiresti selgeks eneseteenindamisoskused (riietumine, pesemine, söömine jms). Laps suudab keskenduda kuni 10 minutit. Kiitus, heaskiit ja tähelepanu soodustavad lapse töösoove ja tööst rahulolu teket. Laps abistab meelsasti täiskasvanut kui talle selleks võimalus antakse. Tuleb pöörata lapse tähelepanu ohutusele, selgitada lapsele, kuidas käsitseda töövahendeid (nuga, kahvel, käärid jms).

ENESETEENINDAMINE	TÖÖTEGEVUS	TÄISKASVANUTE TÖÖDEGA TUTVUMINE
riietub juhendamisel (paneab jalga sokid, püksid, kingad, selga lihtsad riided jms)	kasutab juhendamisel mitmesuguseid töövahendeid (hari, kühvel, käärid jms)	matkib mängides täiskasvanute igapäevategevusi toas ja õues, kodus ja lasteaias
lahtiriietumisel asetab riided ettenähtud kohta (kapp, tool, nagi jms)	koristab meeldetuletamisel mänguasjad ja asetab mängu lõppedes oma kohale	vastab küsimusele, mida teevad või kus on ema-isa (nad teevad tööd, nad on tööl)

VÄÄTSA LASTEAED PAIKÄPP ÕPPEKAVA

sööb iseseisvalt, hoides lusikat/kahvlit õigesti, kasutab salvrätti	abistab meelsasti täiskasvanuid igapäevatoimingutes (pühib tolmu, jagab vajaminevad töövahendid, katab laua ja koristab laualt nõud, asetab tooli laua alla, peseb nukuriideid ja – nõusid, kaunistab kodu, ehib kuuske, toob palutud asja, kutsub soovitud inimese jms)	jälgib ümbritsevate täiskasvanute tööd, selgitamisel mõistab nende tehtud töö vajalikkust
peseb ja kuivatab juhendamisel käsi ja nägu, märkab käte määrdumist	viib alustatud tegevuse suunamisel lõpuni	
peseb koos täiskasvanuga hambaid		
kasutab taskurätti (vajab juhendamist selles osas)		

käib iseseisvalt tualetis		
pühib meeldetuletamisel jalad õuest tuppa sisenedes		

4 AASTANE LAPS – 3-4 eluaastas on lapse „mina“ arengus oluline aeg. Laps teab juba, mida tahab, kuid sageli ei oska veel selgitada. See on hea hetk alustada koostööd, mis seisneb kompromissides, selgitustes ning erinevate võimaluste väljapakumises. Laps suudab keskenduda 15-20 minutit. Lapsed on igapäevatoimingutes head abilised kui neid eemale ei tõrjuta. Tähtis ei ole tulemus, vaid kogemuse saamine. Lapse kasvades juhitakse tähelepanu ka töö kvaliteedile.

ENESETEENINDAMINE	TÖÖTEGEVUS	TÄISKASVANUTE TÖÖDEGA TUTVUMINE
-------------------	------------	---------------------------------

VÄÄTSA LASTEAED PAIKÄPP ÖPPEKAVA

riietub iseseisvalt (paneab end ise riidesse, riietab lahti, asetab riided ettenähtud kohta, omandab varrukate ja püksisäärte õige poole väljapööramise jms)	kasutab erinevaid eakohaseid töövahendeid (reha, labidas, lumelabidas jms)	vaatleb erinevate kutsealade inimesi töötamas
--	--	---

peseb ja kuivatab käsi iseseisvalt (enne söömist, pärast käte määrdumist jms)	hoiab juhendamisel korras oma vahetu ümbruse (riidekapi, laua, paneb pärast tegevuse lõppemist tooli laua alla jms)	saab ettekujutuse nende tööülesannetest, kirjeldab nende töid (aednik, autojuht, müüja jms)
kasutab iseseisvalt taskurätti	abistab täiskasvanuid jõukohastes igapäevatoimingutes (nõude pesemine, endale toidu tõstmine, lume koristamine jms)	
kammib juhendamisel juuksed hõreda kammiga	valmistab oma töökoha ette ja töö lõpetamisel koristab töökoha	
oskab nuku juukseid kammida ja nukule patse teha	viib alustatud tegevuse lõpuni	
sööb iseseisvalt ja puhtalt kasutades lusikat ja kahvlit	teostab jõukohaseid korrastustöid õues (okste ja prahi koristamine, liivakasti serva pühkimine jms)	
juhendamisel ka nuga	täidab täiskasvanu korraldusi, saab aru reeglitest	

5 AASTANE LAPS – kõigi eelduste kohaselt saab laps hakkama eneseteenindamisega. Laps suudab keskenduda huvitavale tegevusele 20-30 minutit. Laps korrigeerib käitumist vastavalt vajadusele. Laps palub keerukates toimingutes abi.

ENESETEENINDAMINE	TÖÖTEGEVUS	TÄISKASVANUTE TÖÖDEGA TUTVUMINE
laps riietub iseseisvalt (oskab kinni-lahti teha trukke, nööpe, lukke)	kasutab mitmesuguseid töövahendeid: haamriga naelte löömine, harja ja kühvli kasutamine põranda pühkimisel, sukanõela kasutamine jms	teab oma vanemate koduseid ja töölaseid kohustusi, teab vanemate töökohti
harjutab paelte punumist	täidab korrapidaja ülesandeid (laua katmine ja koristamine)	teab elukutseid nende tegevuse alusel (pagar küpsetab, arst ravib haigeid jms)
paneab juhendamisel kuivama märjad riided, hoiab korras oma kapi	võtab osa kollektiivsest tööst (rühma või õueala koristamine, lehtede riisumine jms)	
kammib iseseisvalt oma juuksed	oskab tegutseda täiskasvanud suulise juhendamise järgi	

järgib iseseisvalt üldlevinud lauakombeid	aitab täiskasvanul hoolitseda lemmiklooma eest	
sööbi ise, kasutab sõltuvalt toidust õigeid söögiriistu		
teeb juhendamisel pärast magamist voodi ära		

6 AASTANE LAPS – laps saab eneseteenindamisega hakkama ning aitab meelsasti endast nooremaid nii eneseteenindamisel kui ka igapäevatoimingutes. Lapse tähelepanu

võib juhtida töö kvaliteedile, vajadusel võib töö koos uuesti teha. Lapsele tuleks võimaldada pikemaajalisi töid (lapsel on oma aiapeenar – istutab, kastab, rohib seda).

ENESETEENINDAMINE	TÖÖTEGEVUS	TÄISKASVANUTE TÖÖDEGA TUTVUMINE
tegutseb eneseteenindamisel kiiresti ja ladusalt	kasutab juhendamisel nuga (tükeldab puu- ja juurvilju jms)	selgitab vestluses enamtuntud ametite vajalikkust (arst, tuletõrjuja, politseinik, õpetaja jms)

pärast tegevuse lõpetamist koristab enda järelt asjad, korrastab	koos täiskasvanuga valmistab mõningaid toite (vormib piparkooke jms)	teab ja täidab kohustusi lasteaias ning kodus (laua katmine ja koristamine jms)
teeb pärast magamist voodi ära, aitab voodipesu vahetada	teritab pliiatseid pliiatsiteritajaga	
kontrollib oma välimust peeglist	asetab töövahendid ja mänguasjad õigesse kohta	
paneб märjad riided iseseisvalt kuivama, valib riietust vastavalt ilmale	aitab vajadusel kaaslast ja endast väiksemat	
	viib iseseisvalt alustatud tegevuse lõpuni	
	korratust märgates likvideerib selle	
	tegeleb aiatöödega, hoolitseb talvel lindude eest	

7 AASTANE LAPS – laps tegutseb sihipäraselt, on võimeline keskendumisele 30-35 minutit. Laps on uudishimulik, tahab teada saada uusi asju ja suudab vastu võtta uut infot. Eduelamused ja „tõeliste“ asjadega tegelemine aitavad kaasa positiivsele enesehinnangule ja identiteedi kujunemisele. Lapsel on oma kohustused. Laps saab aru, et ühise töö tulemus sõltub igäihe jõupingutustest ja kaasinimeste abist.

ENESETEENINDAMINE	TÖÖTEGEVUS	TÄISKASVANUTE TÖÖDEGA TUTVUMINE
eeldatavasti on lapsel selles vanuses eneseteenindamisoskused omandatud	käsitseb õigesti kirjutus- ja töövahendeid: pliiats, käärid, nõel, naaskel, heegelnõel, haamer, reha jms	tutvub erinevate ametialade esindajate töökohustustega, kirjeldab neid, mõistab töö tähtsust (arst ravib inimesi, bussijuht veab inimesi jms)
	tegutseb sihipäraselt, viib oma tegevused lõpuni	
	täidab täiskasvanu suhteliselt keerukaid sõnalisi juhiseid	
	täidab püsikohustusi (teritab oma pliiatsid jms)	
	valmistab vajadusel iseseisvalt võileivad	
	hoiab ümbruse korras	
	täiskasvanu abiga leiab vea töös ja parandab selle	
	teostab õuealal jõukohaseid korrastustöid (saeb puuoksi, riisub lehti jms)	

Tööga toimetulek tugevdab eneseväärikustunnet. Oma töökogemuse kaudu õpib laps tööd hindama ja hindama seeläbi ka teiste tehtud tööd. .

5.2 VALDKOND KEEL JA KÕNE

Kõnearendus on lapse kõne ja suhtlemise sihipärane arendamine, kus last õpetatakse eelkõige keelevahendeid (uusi sõnu, sõnavorme ja lausemalle) kasutama suhtlemisel, teadmiste omandamisel, oma tegevuse kavandamisel. Keelt ja kõnet arendatakse ja toetatakse kõikides tegevustes (olmetoimingutes, õppekäikudel, vestlustes, vaatlustel ja mängudes, kunsti- liikumise-, ja muusikategevustes. Igas tegevuses on õpetaja poolt kõnearenduslik osa. Õpetaja loob lapsele kõnekeskkonna, kus ta kuuleb teiste kõnet, kus laps saab ise kõnelda, luuakse reaalseid suhtlussituatsioone, tegutsedes koos täiskasvanuga. Lastekirjanduse tutvustamisel ja valikul on tähtis laste tundeelu rikastamine ja esteetiliste elamuste pakkumine. Õpetaja suunab lapsi ettelugemise, dramatiseerimise, ümberjutustamise, joonistamise, oma raamatute, töölehtede koostamise jm kaudu, et laps saab loetust aru ja oskab kirjandust hinnata. Õpetaja poolt valitud lastekirjandus tervikuna avardab laste teadmisi ümbritsevast elust, rikastab sõnavara, arendab keelevaistu, kujundab õigeid väärtushinnanguid ning käitumisharjumusi. Toetamiseks laste lugemishuvi, lugemis- ja kirjutamisvalmiduse kujundamist, valitakse ettelugemiseks õpetaja poolt žanriliselt mitmekesiseid raamatuid.

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- tuleb toime igapäevases suhtlemises: laps on aktiivne vestleja, küsimuste esitaja ja suudab olla kuulaja rollis;
- suudab väljendada oma mõtteid, arvamusi, tundeid ja teadmisi;
- kasutab kõnes õiget hääldust, sobivaid grammatilisi vorme ja mitmekesist lauseehitust;
- tunneb huvi lugemise, kirjutamise ja lastekirjanduse vastu, saab aru kuuldu eakohasest tekstist ja oskab seda ümber jutustada;
- on omandanud lugemise ja kirjutamise esmased oskused.

5.2.1 Valdkonna Keel ja kõne sisu:

- 5) keelekasutus: hääldamine, sõnavara, grammatika;
- 6) suhtlemine, jutustamine ja kuulamine;
- 7) lugemine ja kirjutamine, lastekirjandus.

HÄÄLDAMINE

- keele- ja huultemängud;
- mängituslaulud (sõrmemängud, rütmiharjutused) ;
- häälikumängud;
- silbimängud;
- diktsiooniharjutused (hääldamisharjutused) ;
- keeruliste ja mitmesilbiliste sõnade hääldamine.

SÕNAVARA

- nimisõnad, tegusõnad, omadussõnad;

- sõnamängud (telefon, sõnakett, vanaisa vanad püksid jt.) ;
- sõnade moodustamine (liitsõnad) ja tuletamine;
- sõnade tähenduse täpsustamine;
- üldmõisted (lind-pääsuke, lõoke jne; mänguasi-nukk, auto jne.) ;
- antonüümid (vastandsõnad: must-valge, soe-külm, suur-väike jne.) ;
- sünonüümid (samatähenduslikud sõnad: avar-lai, ütleva-rääkima-lausuma jne.).

GRAMMATIKA

- ainsuse ja mitmuse nimetava kõrvutamine (must lind-mustad linnud jne.) ;
- oleviku ja lihtmineviku I ja III pööre (söön-söök, sõin-sõi jne.) ;
- kindel ja käskiv kõneviis (näit. Mart loeb, palun loe) ;
- umbisikuline tegumood (loetakse, tullakse, toodi, viidi jne.) ;
- täis- ja osasihitis (näit. ava aken – ema avab akna) ;
- sise- ja väliskoha käänded ehk asendi- ja kohamõisted (näit. pane lauale, ämbrisse; elab maal, metsas; võtab korvist, seinalt) ;
- tegusõna kasutamine kõikides pööretes;
- omadussõnade võrdlemine (suur-suurem, halb-halvem, kerge-kergem jne.); omastava (kes? mis?) ja osastava (kelle?)

JUTUSTAMINE JA KUULAMINE

- pildi järgi;
- pildiseeria järjestamine ja selle järgi jutustamine;
- sündmustest jutustamine;
- praktilisest tegevusest;
- esemete, olendite, nähtuste kirjeldamine;
- lavastusmängud;
- dialoogide esitamine;
- ümberjutustus;
- jutule lõpu, alguse või pealkirja mõtlemine.

SUHTLEMINE

- täiskasvanu kõne kuulamine ja mõistmine (korraldus, selgitus, ülesanne, jutuke) ;
- enda soovide väljendamine;
- esitatud teksti mõistmine (küsimustele vastamine, ümberjutustamine jne.).

LUGEMA JA KIRJUTAMA ÕPPIMINE

- tutvumine raamatuga;
- ettelugemine (žanriline mitmekesisus) ;
- sõnades häälikute eristamine ja järjekorra määramine ;
- lühikeste ja pikkade häälikute eristamine (suuliselt) ;
- häälikute võrdlemise tutvustamine kõlavuse alusel (täis-, kaas- ja sulghäälikud) ;

- sõnade kokkulugemine ja tähenduse mõistmine;
- lausest sõnade leidmine (mitu sõna on lauses?) ;
- lause eristamine tekstist, lause lõpumärkide tutvustamine (., ?; !);
- kirja eelharjutused;
- tähtede õppimine;
- suurtähtede (joonistähtede) kirjutamine; kirjatehnilised harjutused erinevate vahenditega (kriit, pliiats, mannaldrik, liiv jms.).

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

- tuleb toime nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega suhtlemisel; arvestab kaassuhtleja ja suhtlemise paigaga;
- saab aru kuuldu sisust ja suudab sellele sobivalt reageerida;
- suudab oma mõtteid suulises kõnes edasi anda;
- jutustab pildi, kuuldu teksti või oma kogemuse alusel, annab edasi põhisisu ja olulised detailid, vahendab ka oma tundeid;
- kasutab kõnes aktiivselt liitlauseid;
- kasutab kõnes kõiki käände- ja pöördevorme ainsuses ja mitmuses;
- valdab suhtlemiseks piisavat sõnavara ja suudab vajadusel ise sõnu moodustada;
- hääldab oma kõnes ja etteöeldud sõnade kordamisel õigesti kõiki emakeele häälikuid;
- tunneb tähti ja veerib kokku 1–2-silbilisi sõnu, tunneb kirjapildis ära mõned sõnad;
- kirjutab joonistähtedega 1–2-silbilisi sõnu õigesti järjestatud ühekordsete tähtedega;
- teab peast emakeelseid luuletusi ja laule.

5.3 VALDKOND MATEMAATIKA

Õpetaja poolt suunatakse last nähtuste ja esemete maailmas orienteeruma, kujundama ja korrastama, mille tulemusel hakkab avastab laps esemete vahelisi seoseid, leiab esemete sarnasusi ja erinevusi, suudab esemeid järjestada, rühmitada ja loendada. Läbi tegevuste ja mängude harjutatakse, et laps suudab määrata enda asukohta erinevates ümbrustes, orienteerub mõistes aeg ja kirjeldab oma tegevusi kasutades vastavaid mõisteid. Läbi erinevate meelte ja aistingute (kuulmis-, nägemis-, haistmis- ning kompimisaisting) seostatakse õpetaja poolt mäng, vaatlused, vestlused ja igapäevatoimingud matemaatikaga. Erinevates tegevustes suunatakse last ümbritsevat keskkonda matemaatiliselt kirjeldama (arvud, mõõtühikud, kujundite nimetused jm) Vaatlemise, võrdlemise, kirjeldamise ja sõnastamise kaudu toetab õpetaja last matemaatiliste üldistusteni jõudmist ja matemaatiliste mõistete teadmist erinevates objektides.

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- rühmitab esemeid ühe-kahe tunnuse alusel ja võrdleb esemete hulki;
- järjestab esemeid suuruse ja asenditunnuste põhjal;
- tunneb lihtsamaid ajamõisteid ja kirjeldab ning järjestab oma igapäevategevusi;
- mõtestab loendamistegevust ja seoseid arvude reas;
- mõistab mõõtmistegevust ja olulisemaid mõõtühikuid;
- tunneb ja kirjeldab geomeetrilisi kujundeid;
- näeb matemaatilisi seoseid igapäevatoimingutes.

5.3.1 Valdkonna *Matemaatika* sisu:

- 1) hulgad, loendamine ja arvud, arvutamine;
- 2) suurused ja mõõtmine;
- 3) geomeetrilised kujundid.

HULGAD

- esemete ja hulkade võrdlemine;
- ühiste tunnustega esemete hulk, esemete kuuluvus ja mittekuuluvus hulka, selle sõnastamine;
- samaväärse hulga moodustamine üks-ühese vastavuse seose alusel;
- mõisted ja märgid: on võrdne – “=” (sama palju), on suurem kui – “>” (rohkem), on väiksem kui – “<” (vähem) ;
- hulga täiendamine, ühendamine ja hulgast eraldamine;
- terviku ja tema osade võrdlemine;
- hulga püsimine ja hulkade samaväärsuse säilitamine;

LOENDAMINE , ARVUD JA ARVUTAMINE

- teeb kindlaks esemete arvu (Mitu on?)
- omab kujutlust arvude reast 12 piires,
- oskab määrata arvu asukohta arvude reas,
- liidab ja lahutab 5 piires ning tunneb märke + , - , =;

SUURUSED JA MÕÕTMINE

- teab pikkuse, mahu, raskuse, väärtuse, aja ja kiiruse tähendust,
- orienteerub igapäevaelus enamkasutatavates mõõtühikutes
- koostab esemete toel tekstülesandeid.
- mõõdab esemete pikkust kokkulepitud mõõtühikuga (samm, pulk, nöör vms);
- eristab enamkasutatavaid raha- ning mõõtühikuid (euro, sent, meeter, liiter, kilogramm) ja teab, kuidas ning kus neid ühikuid kasutatakse;
- aja mõõtmise kella abil (täistund ja pooltund) ;
- ajahühikud: tund, minut; ööpäev, nädal, kuu, aasta.

GEOMEETRILISED KUJUNDID

- tunneb olulisemaid ruumilisi ja tasapinnalisi kujundeid(kehad: kuup, kera, nelitahukas; kujundid: kolmnurk, ring, ovaal, ruut, ristkülik;
- kehade ja kujundite leidmine ümbritsevast keskkonnast, mänguasjadelt, piltidelt;
- etteantud kujundite nimetamine;
- kujundite ühendamine figuurideks, mustriteks;
- tasapinnaliste kujundite joonistamine ja värvimine;
- kehade voolimine, meisterdamine (paberist, papist, liivast vms.) ja konstrueerimine.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

- määrab esemete hulga ühiseid tunnuseid ja jaotab esemeid kahe erineva tunnuse järgi;
- võrdleb hulki, kasutades mõisteid *rohkem*, *vähem*, *võrdselt*;
- teeb 12 piires loendamise teel kindlaks esemete arvu, teab arvude 1–12 järjestust ja tunneb numbrimärke ning oskab neid kirjutada;
- liidab ja lahutab 5 piires ning tunneb märke +, –, =;
- koostab kahe esemete hulga järgi matemaatilisi jutukesi;
- järjestab kuni viit eset suuruse järgi (pikkus, laius, kõrgus jm);
- rühmitab esemeid asendi ning nähtusi ja tegevusi ajatunnuse järgi;
- kirjeldab enda asukohta ümbritsevate esemete suhtes, orienteerub ruumis, õuealal ja paberil;
- oskab öelda kellaega täistundides;
- nimetab nädalapäevi, kuid, aastaagu, teab oma sünnikuud ja -päeva;
- mõõdab esemete pikkust kokkulepitud mõõtühikuga (samm, pulk, nöör vms);
- eristab enamkasutatavaid raha- ning mõõtühikuid (kroon, sent, meeter, liiter, kilogramm) ja teab, kuidas ning kus neid ühikuid kasutatakse;
- leiab erinevate kujundite hulgast ringi, kolmnurga, ristküliku, ruudu ning kera ja kuubi, kirjeldab neid kujundeid.

5.4 VALDKOND KUNST

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel annab õpetaja lapsele võimaluse saada kunstist elamusi, tunda rõõmu ja rahulolu, mille läbi on tal võimalus oma maailma nägemisest. Last suunatakse objekti vaatlema ning voolides, joonistades, maalides ja meisterdades saab laps ise oma loomingulise töö teostada. Kunsti teemasse sisseelamiseks kasutatakse eelnevalt õpetaja poolt, kas mängu, muusikat, lihtsat lavastust, jutu lugemist vm. Oma loomingu tegemiseks, arvestab õpetaja, et laps vajab lahenduste leidmiseks (töö uue materjaliga, vahenditega jm) teha katsetusi ja avastusi, mille läbi saadakse vastused ja omandatakse uued oskused, mida rakendatakse kunstitöös. Õpetaja poolt julgustatakse last kasutama ja katsetama lapse enda pakutud lahendusi töö mitmekesistamiseks, ergutades lapse kujutus- ja algatusvõimet, et säiliks lapse enda isikupärane eneseväljendus. Kunstitegevust kasutatakse ka teiste õppe- ja kasvatustegevuste osana ning kunstitegevust viiakse läbi ka õuekeskkonnas, kasutades selleks erinevaid materjale. Peale kunstitööd suunab õpetaja last tehtud analüüsima ja selgitama, mida ta kujutanud on ja miks valis just sellised materjalid ja tehnikad. Teiste laste töödesse suhtutakse tolerantselt ning põhjendatakse oma hinnangut.

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- tunneb rõõmu loovast eneseväljendusest;
- kujutab isikupäraselt ümbritsevaid esemeid, sündmusi ja oma kujutusmaailma;
- vaatleb, kirjeldab ja kujundab ümbritsevat ja tarbeesemeid;
- kasutab õpitud voolimis-, joonistamis- ning maalimisvahendeid ja -võtteid;
- kasutab materjale ja tööriistu ohutult ning sihipäraselt;
- vaatleb kunstiteoseid ja kirjeldab nähtut.

5.4.1 Valdkonna *Kunst* sisu:

- 1) kujutamine ja väljendamine: mõtete, tunnete edasiandmine nähtaval kujul;
- 2) kujundamine: objektile esteetilise lisaväärtuse andmine;
- 3) tehnilised oskused: voolimine, joonistamine, maalimine, meisterdamine;
- 4) kunstiteoste vaatlemine, vestlused kunstiteostest, kunstist.

KUJUTAMINE JA VÄLJENDAMINE

- laps saab elamusi, tunda rõõmu ja rahulolu ning tal on võimalus väljendada oma maailmanägemist;

KUJUNDAMINE

- Juhendamisel kasutab looduslikku materjali koos tehislükuga (nt voolimismaterjalid, nöörid, paber jne).
- Kasutab esemete kujundamisel lihtsaid trükke, jäljendite vajutamist, ruumiliste esemete puhul väikevormide liitmist, väljapigistamist, muljumist jne.
- Märkab mustrite rütmi ja suudab jätkata mustrite moodustamist.
- Kirjeldab ja kasutab lihtsamaid eesti rahvuslikke motiive – triibud, lillornament.
- Kujundab kaunistusmotiivi või mustrite, arvestades kaunistatavat eset.

VOOLIMINE

Voolimine on tihedalt seotud teiste kujutava tegevuse liikidega, mõjutades neid. Õppinud voolingus ruumiliselt edasi andma eseme kuju, on lapsed suutelised paremini kujutama eseme vormi tasapinnalisena.

- kera ja silindri voolimine,
- väikeste osade väljavajutamine,
- detailide lisamine,
- süvistamine ja dekoreerimine
- materjalid (savist, plastiliinist, liivast, lumest, makulatuurist)

JOONISTAMINE

Laste kunstiõpetuses on juhtiv koht joonistamisel, mis liigitub järgnevalt:

- üksikeseme (taime, looma, inimese, sõiduki, hoone jne.) joonistamine ja maalimine
- tegevuse joonistamine ja maalimine,
- ehisjoonistamine,
- vaba maalimine ja joonistamine.

MAALIMINE

- pinna katmine ja taustale maalimine,
- töö pintsli otsaga (guašš, akvarell, näpuvärvid, kliistrimaal, akvatušš) ;

MEISTERDAMINE

Meisterdamine on oma iseloomult nii kujutav tegevus, mäng kui ka töö. Mitmesuguste materjalide, nende omaduste, tööriistade ja vahendite tundmaõppimine ja käsitsemine toimub meisterdamistööde kaudu, mille käigus areneb laste käeline osavus, enesealgatus ja fantaasia.

- kasutab erinevaid materjale (paber, nahk, riie, karbid, looduslik- ja jääkmaterjalid)
- oskab käsitseda mitmesuguseid töövahendeid (käärid, nõel, liimid, pintslid jm)
- oskab erinevaid töövõtteid.

KLEEPETÖÖ

Kleepetöö on aplikatsioon, mida iseloomustab mitmesuguste esemete kaunistamine dekoratiivsete või esemeliste vormidega. Kleepetöö on lastele meelepärane ja jõukohane. Arendab silmamõõtu, ilumeelt, värvimaitset jm.

- laps oskab lõigata ja rebida
- oskab mustreid laduda ja kujundada,
- oskab kasutada õpitud töövõtteid vabal ajal.

KUNSTIST VESTLEMINE

- laps analüüsib tehtut, selgitab, miks ta kujutas esemeid, nähtusi just sellisel viisil, milliseid materjale ja tehnikaid kasutas ning kuidas tööga rahule jäi.
- suhtub kaaslaste töödessa tolerantselt, kui analüüsib teiste laste töid kui ka kunstiteoseid ning põhjendab oma hinnangut;
- kirjeldab kunstiteoseid, nende värve ja meeleolu.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

- leiab ümbritseva vaatlemisel erinevaid detaile, objekte ja nendevahelisi seoseid ning kujutab ümbritsevat vabalt valitud viisil;
- väljendab joonistades, maalides, voolides ja meisterdades meeleolusid ja fantaasiaid;
- kasutab kunstitöö loomiseks erinevaid vahendeid;
- kujutab inimesi neile iseloomulike tunnuste kaudu;
- keskendub alustatud tegevusele ja loob oma kunstitöö;
- loob esemeid erinevaid tehnikaid ja materjale kasutades ning räägib nende otstarbest;
- koostab ise või valib tööst lähtuvalt sobivad motiivid või vahendid eseme kaunistamiseks;
- kirjeldab kunstiteoseid, nende värve ja meeleolu.

5.5 MUUSIKA VALDKOND

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel seatakse esikohale emotsionaalne ja aktiivne muusikaline tegevus. Muusikal on võime mõjutada ja rikastada inimese tundeelu, mille läbi kujundatakse ja arendatakse lapse muusikalis-loomingulisi võimeid, samuti kultuurilis-sotsiaalset aktiivsust ning väärtushinnanguid. Lapsi haarab kaasa mitmekülgne muusikaline tegevus, arvestatakse lapse individuaalseid eeldusi ning toetatakse eduloomusele ja tunnustusele. Lapse arenemisel on oluline osa positiivsetel emotsioonidel, mida võimaldab eriti muusikakasvatuse ja mitmesugused meelelahutusüritused. Muusika on igapäevaelu osa, nii argi- kui ka pidulike sündmuste puhul. Rahvakalendri tähtpäevade tähistamine ja laste peod mõjutavad lapse tundmusi ja teadvust ning aitavad süvendada rahvustunnet. Muusikalisi tegevusi lõimitakse rühmaõpetajate poolt teiste valdkondadega: keel ja kõne, kunst jm. Muusika tegevuses seostatakse üksteisega muusika kuulamine, laulmine, pillimäng, muusikalis-rütmiline liikumine, mängud ja tantsud. Õpetaja poolt muusikapalade (laulud, palad muusika kuulamiseks, tantsud ja mängud, pillilood) valikul arvestatakse laste huvidega, samuti laste vanust

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- tunneb rõõmu laulmisest ja erinevatest muusikalistest tegevustest;
- suudab keskenduda kuulatavale muusikapalale;
- suudab ennast loovalt väljendada laulmise, liikumise, tantsimise ja pillimängu kaudu;
- suudab musitseerida nii rühmas kui ka üksikult;

- teab, et on olemas erinevad kultuurid ja muusikad.

5.5.1 Valdkonna *Muusika* sisu:

- 1) laulmine;
- 2) muusika kuulamine;
- 3) muusikalis-rütmiline liikumine;
- 4) pillimäng.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- 1) on esikohal emotsionaalne ja aktiivne muusikaalne tegevus;
- 2) kujundatakse ja arendatakse lapse muusikalis-loomingulisi võimeid, samuti kultuurilis-sotsiaalselt aktiivsust ning väärtushinnanguid;
- 3) arvestatakse lapse individuaalseid eeldusi ning toetatakse eduelamusele ja tunnustusele;
- 4) kasutatakse muusikat lõimiva tegevusena ka teistes õppe- ja kasvatustegevuse valdkondades nagu *Keel ja kõne*, *Kunst* jne; muusika on igapäevaelu osa, nii argi- kui ka pidulike sündmuste puhul;
- 5) seostatakse üksteisega muusika kuulamine, laulmine, pillimäng, muusikalis-rütmiline liikumine, mängud ja tantsud;
- 6) muusikapalade (laulud, palad muusika kuulamiseks, tantsud ja mängud, pillilood) valikul arvestatakse laste huvidega ning ea- ja jõukohasusega.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

- 1) laulab ilmekalt loomuliku häälega ja vaba hingamisega;
- 2) laulab eakohaseid rahva- ja lastelaule nii rühmas/ansamblis kui ka üksi;
- 3) suudab laulu või muusikapala tähelepanelikult kuulata ning kuulatud muusikat iseloomustada;
- 4) eristab kuulmise järgi laulu ja pillimängu;
- 5) eristab tämbri ja kõla järgi õpitud pille;
- 6) mängib eakohastel rütmi- ja meloodiapillidel õpitud lauludele ja instrumentaalpaladele lihtsaid kaasmänge;
- 7) mängib lastepillidel ja oskab mängida ka pilliansambelis;
- 8) liigub vastavalt muusika meeleolule;
- 9) väljendab ennast loovalt muusikalis-rütmilise liikumise kaudu.

5.6 LIIKUMISE VALDKOND

Liikumine on lapse tegevuste ja mängude loomulik osa. Õpetaja arvestab, et lapse põhiliikumised vajavad igapäevast suunamist: liigutusoskused, liikumisosavus ja teised liikumisvõimed (vastupidavus, jõud, kiirus, painduvus). Läbi sportlik-arenduslike liikumisviiside - jalgrattasõit, suusatamine, uisutamine, ujumine jm. rikastatakse lapse liikumis- ja tegevusvõimalusi. Liikumisõpetuses saab laps kogeda liikumiserõõmu. Regulaarne eesmärgistatud harjutamine baasmotoorikal põhinevate kehaliste harjutustega võimaldab täiustada omandatud ning kujundada uusi liigutusoskusi. Lapse kehalise arengu tagavad harjutuste mängulisus ja mitmekesisus, lapse huvi ja aktiivsus, lapse positiivne kogemus, pidev kordamine, täiustamine erinevate vahendite, võtete ja

meetoditega, harjutuste järkjärguline keerulisemaks muutmine. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel suunatakse last oma oskusi, võimeid ja koostööd hindama, kaaslastega arvestama, oma emotsioone kontrollima ja valitsema. Suunatakse last mõistma ühe või teise kehalise harjutuse vajalikkusest. Liikumistegevuste kavandamisel õpetaja poolt mitmekesistatakse põhiliikumiste, koordineerimise, rühi, tasakaalu, liikumisvõime ja peenmotoorika (täpsus, näo- ja sõrmelihaste kontrollioskust) arendamist ja tagasiside andmist.

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) tahab liikuda ja tunneb liikumisest rõõmu;
- 2) suudab pingutada sihipärase tegevuse nimel;
- 3) tegutseb aktiivselt üksi ja rühmas;
- 4) mõistab kehalise aktiivsuse olulisust inimese tervisele;
- 5) järgib esmaseid hügieeni- ja ohutusnõudeid.

5.6.1 Valdkonna Liikumine sisu:

- 1) kehalise kasvatusalaste teadmised: ohutus, enesekontroll ja hügieen;
- 2) põhiliikumised;
- 3) liikumismängud;
- 4) erinevad spordialad;
- 5) tants ja rütmika.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

- 1) keskendub sihipäraseks kehaliseks tegevuseks;
- 2) peab liikumisel ja mängimisel kinni üldistest ohutusreeglitest, valides sobivad paigad ja vahendid;
- 3) sooritab põhiliikumisi pingevabalt, nii et liigutused on koordineeritud, rütmilised;
- 4) sooritab painduvust, kiirust, vastupidavust ja jõudu arendavaid harjutusi;
- 5) säilitab tasakaalu paigal olles ja liikumisel;
- 6) kasutab harjutuste sooritamisel mõlemat kätt, täpsust nõudvas tegevuses kasutab domineerivat kätt;
- 7) matkib täiskasvanut harjutuste sooritamisel;
- 8) sooritab üheaegselt kaaslasega rütmiliikumisi;
- 9) liigub vastavalt enda tekitatud rütmile ühtlase ja vahelduva tempoga;
- 10) kasutab liikumisel erinevaid vahendeid (lindid, rätikud, rõngad, suusad, kelgud jne);
- 11) mängib sportlike elementidega mängu (korvpall, jalgpall jne);
- 12) peab kinni kokkulepitud mängureeglitest;
- 13) nimetab erinevaid spordialasid ja Eesti tuntumaid sportlasi.

6. LAPSE ARENGU HINDAMISE PÕHIMÕTTED

Lapse arengu analüüsimine ja hindamine on planeeritud ja korrapärane tegevus, mille eesmärk on laste eripära väljaselgitamine ja nende arvestamine õppe- ja kasvatustöö planeerimisel. Lapse arengu hindamine toimub igapäevatoimingutes, vaatlustes, mängus ja õpetaja suunatud tegevustes, arvestades lapse vanust ja võimeid. Oluliseks peame laste arengu hindamisel ja tegevuste analüüsis edasiminekut toimetulekut, positiivset hoiakut, ja huvi.

Õpetaja lähtub lapse arengu hindamisel:

- lapse isiksuse ja individuaalsuse arvestamisest, tema saavutatu väärtustamisest;
- lapse arengumapi töölehtedest, intervjuudest ja vestlustest;
- "Lapse arengu hindamise tabelitest" e. lapse arengu eeldatavad tulemused vanuste lõikes (LISA 3, 4, 5, 6, 7, 8).
- Lapse arengu hindamine toimub mänguliselt

Lapse arengu hindamiseks on väljatöötatud eeldatavate oskuste kriteeriumid vastavalt lapse vanusele. Selle alusel koostatakse igale vanusele arengukaardid (lapse arengu eeldatavad tulemused vanuste lõikes LISA 3, 4, 5, 6, 7, 8).

- Igal lapsel hinnatakse üldoskuseid, mänguoskuseid, tunnetus- ja õppeoskuseid, sotsiaalseid ja enesekohaseid oskuseid.
- Arengukaardi täidavad rühmaõpetajad koostöös lasteaia erispetsialistidega (liikumis- ja muusikaõpetaja) kaks korda aastas: septembris-oktoobris ja aprillis-mais.
- Täidetud arengukaart tutvustatakse lapsevanematele arenguvestlusel, kus koos analüüsitakse arengu hindamise tulemusi ja vajadusel tehakse arengukaardis parandusi.
- Alates 3. aastast lapse arengu hindab ja fikseerib ka logopeed.
- Lapse arengu analüüsimise ja hindamise tulemuste alusel planeeritakse individuaalne töö, mille eesmärgid fikseeritakse lapse individuaaltöö kaardis.
- Lapse koolivalmiduse hindamine toimub 1 kord aastas maikuu koostöös lapsevanematega.
- Õpetajad korraldavad 1 kord aastas arenguvestlused lastevanematega esitades lastevanematele tagasiside lapse arengu hindamise tulemuste kohta.
- Õpetajad teevad kokkuvõtte rühma õppe- ja kasvatustegevusest, laste arengutulemustest üks kord õppeaastas ja esitavad selle pedagoogilise nõukogu koosolekul.

Lapse arengumapp

Lapse arengu jälgimise ja ülestähendamiseks on seatud sisse igale lapsele arengumapp. Arengumapp seatakse sisse lapse tulekuga lasteaeda.

Vanemalt võetakse luba ja allkiri arengumapi tiitellehele, et vanem lubab koguda lapse kohta erinevat infot sh. teha fotosid ning jäädvustada videole. Arengumapp võimaldab teavet lapse kohta salvestada ja hiljem taastada lapse kasvamise loo. Toetab koostööd lapse, õpetaja ja vanema vahel

Lapse arengu jälgimise ja analüüsimise eesmärk on koguda informatsiooni, mida saab jagada teiste pedagoogidega, jagada vanematega, kasutada tegevuste ja õppekava arendamisel.

Arengumapp lähtub lapsest ja sisaldab:

- tähelepanekuid lapse tegevuse kohta (vaatlused ja küsitlused);
- lapse mängu kirjeldusi;
- valikut lapse loomingust;
- lapse arvamusi, sõnalist loomingut ja huvitavaid ütlemisi;
- töölehti;
- fotosid lapse tegemistest;
- lastevanemate küsitlusi lapse kohta;
- arengu vaatluslehti ja õppeaasta lõpus tehtud arengu kokkuvõtteid;
- lapsevanemaga läbiviidud arenguvestluse küsimustikud;
- hindamise meetodite valikul lähtutakse lapse individuaalsetest vajadustest ja arengust.

Lapse arengu jälgimise ülestähendamise vajalikkus:

Lapsevanemale:

- võimalus kaudselt näha lapse tegevust lasteaias;
- osaleda lapse kooliks ettevalmistamisel, töödega tutvudes saavad vanemad ülevaate teadmistest ja oskustest.

Õpetajale:

- tekib terviklik ülevaade lapse arengust, puuduvad oletused ja toetutakse ainult faktidele;
- oluline materjal vestluseks vanemaga (hindamine, arenguvestlused);
- tagatud on individuaalne töö kõigi lastega;
- edaspidise töö kavandamine;
- võimalus hinnata oma tööd ja teha see nähtavaks.

Lapsele:

- arengumapp toetub lapse individuaalset arengut (tugevad ja nõrgad küljed, eriandekuse edasi arendamine);
- annab lapsele eduelamusi ja aitab kujundada positiivset enesehinnangut;
- lapsele mälu eest (meenutused ja äratundmine).

Lasteaias lahkudes saab laps oma arengumapi kaasa.

6.2 Arenguvestluse läbiviimise põhimõtted

Lapse arengu toetamiseks ja lapsevanematega koostöö tagamiseks viime 1 kord aastas läbi vanematega arenguvestluse.

Arenguvestlus on usalduslik ja konfidentsiaalne õpetaja ja vanema vaheline arutelu lapse senisest arengust. Arenguvestluste käigus saab ühtlustada hinnangut lapse senisele arengule ja otsida koostöövõimalusi lasteaias ja kodu vahel. Arenguvestlusel on võimalus jagada teavet lapse edaspidiseks arendamiseks ja õpetamiseks.

Õpetajate ettevalmistus arenguestluseks:

- informatsiooni kogumine lapse arengust (arengu hindamisleht ja arengumapp);
- lapsevanemaga vestluseks küsimustiku koostamine;
- lapsevanemate vestlusele kutsumine (vähemalt kaks nädalat varem) ja aja kokkuleppimine. Kutse edastamine.

Arenguestluse läbiviimine:

- positiivse õhkkonna loomine;
- vestluse esimeses osas anda tagasisidet lapse senisest arengust. Lapsevanemale antav tagasiside algab ja lõpeb positiivselt, on heatahtlik. Probleemide esitamine on konkreetne ja toetub faktidele, mitte hinnangutele. Lapsevanematelt küsitakse temapoolseid sobivaid lahendusi ja pakutakse omapoolseid võimalusi. Õpetaja on avatud uutele ideedele;
- vestluse põhiosa koosneb eelnevalt antud küsimustiku läbiarutamisest ja lapsevanema küsimustele vastamisest;
- vestlus lõpeb kirjaliku lühikokkuvõtte tegemisega ja allkirjastamisega. Vajadusel sõlmitakse kokkuleppeid lapse arengu edasiseks toetamiseks.

Koolivalmiduse hindamine

Koolivalmiduse hindamisel kasutatakse vaatlustabeleid ja arenguhindamise mängu. Vajadusel koostatakse lapsele sügisel IAK koostöös tugispetsialistidega. Kevadel koostatakse igale kooliminevale lapsele koolivalmiduskaart. Vajadusel hindab koolivalmidust ka logopeed.

Lasteaed lähtub õpetamisel lasteaia ainekavadest ja riiklikust õppekavas ettenähtud 6-7 aastaste laste pädevustest. Tihedat koostööd tehakse vanematega.

Kui laps ei saavuta kooliminekuks kooliküpsust, teavitatakse lapse vanemaid võimalusest taotleda koolipikendust.

ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD

Õppekava muutmine ja täiendamine toimub järgmiselt:

- Väätza lasteaed Paikäpp õppekava on arenev dokument;
- lasteaias käib järjepidev arendustöö, mille tulemusel vaadatakse läbi õppekava puudutavad küsimused ja esitatakse muudatused heakskiitmiseks pedagoogilisele nõukogule ja lasteaia hoolekogule;
- õppekava parandus- ja muudatusettepanekuid on võimalik esitada lasteaia pedagoogidel pedagoogilistel nõupidamistel ja lapsevanematel hoolekogu esindaja vahendusel hoolekogu koosolekutel;
- õppekava täitmist analüüsitakse 1 kord aastas koos õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise analüüsimisega lasteaia pedagoogilises nõukogus ja hoolekogu koosolekutel;

- vajalikud parandused ja muudatused viiakse sisse 1 kord aastas pedagoogilise nõupidamise otsusega;
- õppekava uuendamise korra täitmise eest vastutab lasteaia direktor.